

УДК 336.22:347.74:343.98

<https://doi.org/10.33994/kndise.2026.71.42>

Лукова Ольга Степанівна

доктор філософії з економіки, Заслужений економіст України, завідувач лабораторії економічних досліджень Київського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції України

<https://orcid.org/0000-0002-6105-6265>
olha.lukova@kndise.gov.ua

Маркіна Оксана Олександрівна

доктор філософії з фінансів, банківської справи та страхування, заступник завідувача лабораторії економічних досліджень Київського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції України

<https://orcid.org/0000-0003-4602-1512>
markina.oksana33@gmail.com

Рудая Марина Ігорівна

кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, провідна наукова співробітниця лабораторії економічних досліджень Київського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції України

<https://orcid.org/0000-0002-4986-4112>
ruday@ukr.net

Бібліографічний опис статті: Лукова О., Маркіна О., Рудая М. (2026). Експертна практика питань оподаткування договорів про спільну діяльність. *Криміналістика і судова експертиза*, 71, 671–689. doi: <https://doi.org/10.33994/kndise.2026.71.42>

ЕКСПЕРТНА ПРАКТИКА ПИТАНЬ ОПОДАТКУВАННЯ ДОГОВОРІВ ПРО СПІЛЬНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

У статті досліджуються особливості проведення судових економічних досліджень, пов'язаних із оподаткуванням договорів про спільну діяльність в Україні. Аналізуються законодавчі норми, по-

даткові зобов'язання сторін договору, проблеми подвійного оподаткування та уникнення податкових зловживань. Розглянуто податкове та цивільне законодавство щодо спільної діяльності без створення юридичної особи. Наведено експертну практику проведення економічних експертиз щодо оподаткування договорів про спільну діяльність. **Метою даного дослідження** є аналіз експертної практики проведення економічних експертиз з питань оподаткування договорів про спільну діяльність в Україні, а також виявлення проблемних аспектів їх правозастосування. **Методологією** дослідження ґрунтується на поєднанні нормативно-правового аналізу, аналізу судової практики, а також кейс-методу на основі матеріалів судово-економічної експертизи. **Методологічною основою** роботи стали загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема діалектичний, метод узагальнення та документального аналізу. Це дозволило комплексно дослідити особливості проведення судово-економічних експертиз у сфері оподаткування договорів про спільну діяльність, а також проаналізувати експертну практику та первинні документи. **Наукова новизна** полягає у комплексному підході до аналізу судово-економічних експертиз у сфері оподаткування договорів про спільну діяльність, систематизації підходів до їх проведення, уточненні ролі уповноваженого учасника та розмежуванні податкової відповідальності учасників. У **висновках** узагальнюється, що судово-економічні експертизи у сфері оподаткування договорів про спільну діяльність мають комплексний характер і ускладнюються недостатньою узгодженістю податкового та цивільного законодавства, а також невизначеністю статусу уповноваженого учасника. Встановлено, що ключовими проблемами є оцінка реальності господарських операцій, формування податкового кредиту та недостатність доказової бази.

Ключові слова: економічна експертиза, оподаткування, договір, спільна діяльність, податок на прибуток, податок на додану вартість

Lukova Olga

*Ph.D. in Economics, Head of the Economic Research Laboratory
Kyiv Scientific Research Institute of Forensic Expertise
of the Ministry of Justice of Ukraine*

*<https://orcid.org/0000-0002-6105-6265>
olha.lukova@kndise.gov.ua*

Markina Oksana

*Ph.D. in Finance, Banking, and Insurance;
Deputy Head of the Economic Research Laboratory
Kyiv Scientific Research Institute of Forensic Expertise
of the Ministry of Justice of Ukraine*

*<https://orcid.org/0000-0003-4602-1512>
markina.oksana33@gmail.com*

Rudaya Marina

Candidate in f Economic Sciences (Ph. D), Senior Researcher, Leading Researcher at the Economic Research Laboratory Kyiv Scientific Research Institute of Forensic Expertise of the Ministry of Justice of Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-4986-4112>
rudaya@ukr.net

EXPERT PRACTICE ON TAXATION OF JOINT VENTURE AGREEMENTS

To cite this article: Lukova O., Markina O., Rudaya M. (2026). Ekspertna praktyka pytan opodatkuvannia dohovoriv pro spilnu diialnist [Expert practice on issues of taxation of joint activity agreements]. *Criminalistics and Forensics*, 71, 671–689. doi: <https://doi.org/10.33994/kndise.2026.71.42>

This article examines the specific features of conducting judicial economic analyses related to the taxation of joint activity agreements in Ukraine. It analyzes legislative provisions, the tax obligations of the parties to the agreement, issues of double taxation, and the prevention of tax abuse. The article reviews tax and civil legislation regarding joint activities without the formation of a legal entity. It presents expert practices for conducting economic expert analyses regarding the taxation of joint activity agreements. **The purpose of the study** is an analysis of best practices in conducting economic expert assessments regarding the taxation of joint venture agreements in Ukraine, as well as the identification of problematic aspects of their legal application. **The methodological basis** of the work consists of general scientific and specialized research methods, in particular the dialectical method, the method of generalization, and documentary analysis. This allowed for a comprehensive study of the specifics of conducting forensic economic expert examinations in the field of taxation of joint activity agreements, as well as an analysis of expert practice and primary documents. **The scientific novelty** lies in a comprehensive approach to analyzing forensic economic expert examinations in the field of taxation of joint activity agreements, systematizing approaches to their conduct, clarifying the role of the authorized participant, and delineating the tax liability of the participants. **The conclusions** summarize that forensic economic examinations in the field of taxation of joint activity agreements are complex in nature and are further complicated by the lack of coordination between tax and civil legislation, as well as by the uncertainty surrounding the status of the authorized participant. It has been established that the key issues are the assessment of the reality of business transactions, the calculation of tax credits, and the insufficiency of the evidentiary basis.

Key words: economic expertise, taxation, agreement, joint venture,

income tax, value added tax

Постановка проблеми

Договір про спільну діяльність – це один з поширених інструментів співпраці між суб'єктами господарювання в Україні. Його використання дозволяє об'єднувати ресурси та зусилля партнерів без створення юридичної особи. Проте така форма співпраці викликає складності у сфері податкового регулювання. Основною проблемою є недосконалість правового механізму оподаткування доходів, отриманих в межах спільної діяльності, а також відсутність чіткої координації між Податковим кодексом України та нормами цивільного права. Актуальність теми зумовлена зростаючим значенням альтернативних форм партнерства та необхідністю усунення податкових ризиків при реалізації договорів про спільну діяльність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Проблематика правового регулювання та оподаткування договорів про спільну діяльність посідає важливе місце в сучасній економіко-правовій доктрині та характеризується міждисциплінарним характером. Теоретико-методологічні засади правового оформлення спільної діяльності та визначення її правової природи знайшли ґрунтовне відображення у наукових працях О.Є. Блажівської [1], Ю. Вільхового [2], а також у дослідженнях М.Р. Габріадзе [3], в яких розкрито особливості цивільно-правового регулювання відповідних правовідносин. Економіко-правові аспекти функціонування спільної діяльності, зокрема питання її організаційно-правових форм, фінансових результатів та податкових наслідків, досліджено у працях В.В. Резнікової та Н.Б. Пацурії [22], а також у роботах, присвячених бухгалтерському обліку спільної діяльності без створення юридичної особи [13]. Водночас аналіз правозастосовної практики, зокрема рішень Верховного Суду [10–12; 23], свідчить про наявність значної кількості спірних питань, пов'язаних із кваліфікацією господарських операцій у межах договорів про спільну діяльність, визначенням податкових зобов'язань та порядком ведення обліку.

Попри наявність окремих наукових і методичних напрацювань у сфері судово-економічних експертиз, питання формування цілісної методики проведення експертних досліджень щодо оподаткування договорів про спільну діяльність залишаються недостатньо розробленими та систематизованими. Відтак, з урахуванням змін до податкового законодавства та ускладнення господарських відносин, актуалізується потреба у подальших комплексних дослідженнях, спрямованих на вдосконалення методичного забезпечення судово-економічної експертизи у зазначеній сфері.

Мета дослідження

Мета дослідження – аналіз експертної практики проведення економічних експертиз з питань оподаткування договорів про спільну діяльність в Україні, а також виявлення проблемних аспектів їх ввозастосування.

Виклад основного матеріалу

В українському законодавстві питання регулювання спільної діяльності має дискусійні положення, що створює значні проблеми як для платників податків, так і для податкових органів у практичній реалізації норм, пов'язаних з оподаткуванням спільної діяльності. Згідно з ст. 1130-1134 Цивільного кодексу України [24], договір про спільну діяльність це домовленість двох або більше сторін про спільну діяльність задля досягнення загальної мети. Основною ознакою є об'єднання внесків учасників без створення нової юридичної особи. Особливістю такого договору є ведення обліку результатів спільної діяльності на окремому балансі. Один з учасників виконує функції управителя, веде бухгалтерський облік та звітує про фінансові результати.

Так, відповідно до статті 6 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [14], а також Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку спільної діяльності без створення юридичної особи. Відповідно до положень Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 [16] та Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 [18], облік операцій спільної діяльності здійснюється окремо від основної діяльності підприємства із формуванням окремого балансу та фінансової звітності.

Особливості оподаткування спільної діяльності визначаються нормами Податковий кодекс України [9], зокрема статтями 64, 183 та 198 ПКУ. Відповідно до чинного законодавства, уповноважений учасник здійснює податковий облік результатів спільної діяльності та несе відповідальність за подання податкової звітності. Питання реєстрації договорів про спільну діяльність у контролюючих органах врегульовано також Порядком обліку платників податків і зборів [20].

Відповідно до норм Податкового кодексу України [9], передбачено спеціальний порядок оподаткування спільної діяльності без створення юридичної особи. Основні положення викладені в ст. 64 та 183 ПКУ [9].

Для цілей ПДВ спільна діяльність розглядається як окрема особа – платник. Згідно з пп.14.1.139 та пп.180.1.4 ПКУ [9], платником ПДВ в рамках договору є саме уповноважена особа, яка веде облік результатів спільної діяльності. Вона відповідає за реєстрацію платником

ПДВ та за податкові зобов'язання з ПДВ, пов'язані зі спільною діяльністю. Якщо обсяг оподатковуваних операцій за договором перевищив 1 млн грн (як зазначалось вище), уповноважений учасник зобов'язаний зареєструвати договір як платника ПДВ у податковій службі. Практика застосування податкового законодавства щодо договорів про спільну діяльність деталізується у роз'ясненнях контролюючих органів [5; 6] та підтверджується судовою практикою.

Особливу увагу слід приділити випадкам участі у спільній діяльності суб'єктів, що перебувають на спрощеній системі оподаткування. Незважаючи на відсутність обов'язку сплати податку на прибуток, такі суб'єкти зобов'язані забезпечити ведення окремого обліку та дотримання вимог податкового законодавства щодо реєстрації платником ПДВ за наявності відповідних підстав. Водночас відсутність чіткої нормативної регламентації цих питань зумовлює виникнення правової невизначеності та підвищених податкових ризиків.

Офіційні роз'яснення контролюючих органів, зокрема Державної податкової служби України та Міністерства фінансів України, акцентують увагу на необхідності ведення відокремленого бухгалтерського та податкового обліку результатів спільної діяльності, а також неухильного дотримання встановленого порядку реєстрації договорів про спільну діяльність. Виконання зазначених вимог сприяє мінімізації податкових ризиків та зниженню ймовірності виникнення спірних ситуацій під час проведення податкових перевірок [6].

Зокрема, у постановках Верховного Суду [10–12] сформовано підходи до визначення правової природи таких договорів, відповідальності їх учасників та кваліфікації господарських операцій. Крім того, у рішенні суду [24] підкреслено обов'язковість ведення окремого обліку та належного документального оформлення операцій.

Аналіз судової практики свідчить про наявність усталених підходів до правового регулювання оподаткування договорів про спільну діяльність та визначення відповідальності їх учасників. Так, у постанові Верховного Суду від 28 вересня 2021 року у справі № 810/2406/18 суд дійшов висновку, що податковий борг, який виник у результаті здійснення спільної діяльності, може бути стягнутий не лише з уповноваженої особи за договором, але й з усіх його учасників. При цьому суд наголосив на солідарному характері відповідальності учасників договору про спільну діяльність за виконання податкових зобов'язань, що виникають у межах такої діяльності [12].

Водночас у постанові Верховного Суду від 18 травня 2023 року у справі № 910/7975/21 було досліджено питання правової природи договору про спільну діяльність. Суд зазначив, що у разі наявності у змісті договору ознак інвестиційних правовідносин, такий договір може бути перекваліфікований у інвестиційний, що, у свою чергу, безпосередньо впливає на порядок оподаткування, зокрема щодо обов'язку реєстрації платником податку на додану вартість та ведення окремого податкового обліку [11].

Крім того, у рішенні Волинського окружного адміністративного суду від 25 липня 2023 року у справі № 112435362 було розглянуто питання дотримання процедур реєстрації договору про спільну діяльність та ведення окремого обліку. Суд підтвердив обов'язковість реєстрації таких договорів у контролюючих органах, а також покладення на уповноважену особу обов'язку щодо ведення відокремленого бухгалтерського обліку результатів спільної діяльності. Порушення зазначених вимог може призводити до негативних податкових наслідків, зокрема донарахування податкових зобов'язань та застосування штрафних санкцій [24].

Окрему увагу привертає постановою Верховного Суду від 11 квітня 2023 року у справі № 916/508/22, у якій суд дослідив випадок використання договору про спільну діяльність з метою приховування іншого правочину. Суд встановив, що за наявності ознак удаваності, зокрема використання договору про спільну діяльність для обходу законодавчих вимог щодо передачі в оренду земельних ділянок, такий договір може бути визнаний недійсним як удаваний правочин [10].

Таким чином, судова практика підтверджує складність правової природи договорів про спільну діяльність, а також необхідність їх належного правового оформлення, коректної податкової кваліфікації та дотримання вимог щодо обліку й реєстрації, що має суттєве значення для мінімізації податкових ризиків та забезпечення правової визначеності у відповідних правовідносинах.

Наведемо приклад експертної практики проведення судових економічних експертиз з питань оподаткування договорів про спільну діяльність. На вирішення експерту економісту винеситься питання: «Чи підтверджується висновок Аналітичного продукту від xx.xx.2022 року щодо Договорів про спільну діяльність, уповноваженою особою яких виступає ТОВ «xxxxxxx» за період з xx.xx.2018 по xx.xx.2022 років, з питань формування податкової вигоди у вигляді податкового кредиту з податку на додану вартість шляхом внесення недостовірних відомостей до первинних документів, використовуючи реквізити ТОВ «xxxxx1» та ТОВ «xxxxx2» на загальну суму xxxxxxxx, xx грн?».

Експерту на дослідження надано постанову та Аналітичний продукт від xx.xx.2022, складений за результатами аналітичного дослідження, проведеного щодо оцінювання ризиків та/або правопорушень у фінансово-господарській діяльності ТОВ «xxxxxxx» за період з xx.xx.2018 по xx.xx.2022 років. клопотання експертів задоволено частково, експертиза проведена в межах наданих документів та відповідно до вимог чинного законодавства та методичних рекомендацій з проведення судово-економічних експертиз [7; 15].

У постанові про призначення судово-економічної експертизи, зазначено: «...Досудовим розслідуванням встановлено, що службові особи ТОВ «xxxxx» у період 2018-2022 років сформували «штучний»

податковий кредит, шляхом використання реквізитів підконтрольних підприємств з ознаками «ризиковості» та «транзитності», серед яких: ТОВ «xxxxx1» та ТОВ «xxxxx2» та в результаті чого ухилилися від сплати податку на додану вартість в особливо великих розмірах. Група ризикових суб'єктів господарювання, виступаючи в даній схемі вигодо формуючими (вигодо транспортуючими) підприємствами, з метою безпідставного заниження податкових зобов'язань з ПДВ, які виникли у підприємств реального сектору економіки, зокрема у ТОВ «xxxxx», неправомірно формують відповідний обсяг податкового кредиту з ПДВ, за рахунок «нібито» понесених витрат на сплату товару, від ряду підприємств, які у свою чергу не здійснювали придбання відповідної товарної номенклатури...». У висновках Аналітичного продукту зазначено: «За результатами дослідження здійснених господарських операцій Договорів про спільну діяльність, уповноваженою особою яких виступає ТОВ «xxxxx», за умови безтоварності наведених у господарських документах операцій з постачання товарів, вбачається ймовірне формування податкової вигоди у вигляді податкового кредиту з податку на додану вартість ТОВ «xxxxx1» та ТОВ «xxxxx2», що підтверджує протокол допиту свідка. Договір про спільну діяльність від xx.xx.2018, уповноваженою особою яких виступає ТОВ «xxxxx» шляхом здійснення безпідставного документування операцій з придбання та реалізації товарів без їх реального руху шляхом внесення недостовірних відомостей до первинних документів сформували штучний податковий кредит з ТОВ «xxxxx1» та ТОВ «xxxxx2», у зв'язку з чим, в порушення п. 44.1 ст. 44, п. 198.1, п. 198.2, п. 198.3 ст. 198, Податкового кодексу України (із змінами та доповненнями) [9], ймовірно сприяли в ухиленні від сплати податку на додану вартість у загальній сумі xxxxxxxx,xx грн. Договір про спільну діяльність від xx.xx.2018, уповноваженою особою яких виступає ТОВ «xxxxx» шляхом здійснення безпідставного документування операцій з придбання та реалізації товарів без їх реального руху шляхом внесення недостовірних відомостей до первинних документів, сформували штучний податковий кредит ТОВ «xxxxx1» та ТОВ «xxxxx2», у зв'язку з чим, в порушення п. 44.1 ст. 44, п. 198.1, п. 198.2, п. 198.3 ст. 198, Податкового кодексу України [9] (із змінами та доповненнями), ймовірно сприяли в ухиленні від сплати податку на додану вартість у загальній сумі xxxxxxxx,xx грн. Договір у про спільну діяльність від xx.xx.2017 уповноваженою особою яких виступає ТОВ «xxxxx» за період з 01.01.2018 по 13.06.2022 шляхом здійснення безпідставного документування операцій з придбання та реалізації товарів без їх реального руху шляхом внесення недостовірних відомостей до первинних документів сформували штучний податковий кредит ТОВ «xxxxx1» та ТОВ «xxxxx2»– xxxxxx,xx грн, у зв'язку з чим, в порушення п. 44.1 ст. 44...»

В Аналітичному продукті зазначено, що ТОВ «xxxxx» є уповноваженою особою наступних договорів про спільну діяльність:

1. Договір про спільну діяльність від xx.xx.2018
2. Договір про спільну діяльність від xx.xx.2017
3. Договір про спільну діяльність від xx.xx.2020

Взаємовідносини сторін за договором про сумісну діяльність регулюються главою 77 Цивільного кодексу України від 16.01.2003 № 435-IV. Відповідно до статті 1130, 1131 ЦК України, за договором про спільну діяльність сторони (учасники) зобов'язуються спільно діяти без створення юридичної особи для досягнення певної мети, що не суперечить законіві, спільна діяльність може здійснюватися на основі об'єднання вкладів учасників (просте товариство) або без об'єднання вкладів учасників [25]. Договір про спільну діяльність укладається у письмовій формі. Умови договору про спільну діяльність, у тому числі координація спільних дій учасників або ведення їхніх спільних справ, правовий статус виділеного для спільної діяльності майна, покриття витрат та збитків учасників, їх участь у результатах спільних дій та інші умови визначаються за домовленістю сторін, якщо інше не встановлено законом про окремі види спільної діяльності. Учасниками договору про спільну діяльність можуть бути як юридичні, так і фізичні особи, у тому числі іноземні інвестори у відповідності зі ст. 23 Закону України «Про режим іноземного інвестування» від 19.03.1996 [22].

Для цілей оподаткування господарські відносини між учасниками спільної діяльності прирівнюються до відносин на основі окремих цивільно-правових договорів. З метою оподаткування поставанням послуг, зокрема, є передача результатів виконаних робіт, наданих послуг платнику податку, уповноваженому згідно з договором вести облік результатів спільної діяльності без утворення юридичної особи, а також їх повернення таким платником податку після закінчення спільної діяльності

Цивільним законодавством передбачено обов'язок ведення відокремленого бухгалтерського обліку спільної діяльності учасником, визначеного договором з метою відшкодування витрат і збитків, пов'язаних зі спільною діяльністю учасників, розподілу прибутку, одержаного учасниками договору в результаті їх спільної діяльності тощо [25].

Прибуток, одержаний учасниками договору в результаті їх спільної діяльності, розподіляється пропорційно вартості вкладів учасників у спільне майно, якщо інше не встановлено договором або іншою домовленістю учасників.

Відповідно до абзацу восьмого пункту 19 Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 26.04.2000 № 91, оператор спільної діяльності веде бухгалтерський облік спільної діяльності без створення юридичної особи окремо від результатів власної господарської діяльності і складає окремий баланс та відповідні форми фінансової звітності спільної діяльності

без створення юридичної особи [12].

Відповідно до п.7 Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73, для складання окремого балансу дані первинних документів про господарські операції філій, представництв, відділень та інших відокремлених підрозділів, виділених підприємством на окремий баланс, а також про господарські операції, які відповідно до законодавства підлягають відображенню в окремому балансі, заносяться до окремих (відкритих для цього відокремленого підрозділу або для відображення господарських операцій з певної діяльності підприємства) реєстрів бухгалтерського обліку.

За даними окремих реєстрів бухгалтерського обліку складаються окремий баланс і відповідні форми фінансової звітності щодо зазначених господарських операцій. Показники окремого балансу і відповідних форм фінансової звітності включаються до балансу і відповідних форм фінансової звітності підприємства. Особливості складання окремого балансу спільної діяльності визначаються національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності. При складанні балансу та відповідних форм фінансової звітності підприємств з урахуванням показників окремого балансу та відповідних форм окремої фінансової звітності інформація про внутрішньогосподарські розрахунки (взаємні зобов'язання у рівній сумі) не наводиться.

Тобто, оператор спільної діяльності зобов'язаний складати окремий баланс, звіт про фінансові результати, а також форми, які необхідні учасникам спільної діяльності без створення юридичної особи для складання власної фінансової звітності з урахуванням результатів спільної діяльності, своєї частки в активах і зобов'язаннях.

Відповідно до Порядку обліку платників податків і зборів, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 09.12.2011 № 1588 (зі змінами та доповненнями), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 29.12.2011 за №1562/20300 (надалі – *Порядок*), для взяття на облік договору про спільну діяльність уповноважена особа подає одночасно із реєстраційною заявою платника ПДВ до контролюючого органу за своїм основним місцем обліку такі документи: заяву за формою № 1-ОПП; копію договору (контракту) про спільну діяльність [20].

До цих документів додаються:

1) інформаційна картка договору з відміткою органу, що здійснив державну реєстрацію договору, якщо до складу учасників договору про спільну діяльність входить іноземний інвестор;

2) копії документів, які підтверджують погодження договору уповноваженим органом управління відповідно до законодавства, засвідчені в установленому законодавством порядку, якщо договором передбачене використання нерухомого майна державної

власності, що перебуває у господарському віданні чи оперативному управлінні учасника договору про спільну діяльність;

3) копії спеціальних дозволів на користування надрами, якщо договором передбачене використання надр (п.4.6 Порядку).

Експертом за результатами дослідження в межах наданих матеріалів та компетенції встановлено, що, в матеріалах, наданих на дослідження, міститься тільки один з вищезазначених договорів, а саме договір про спільну діяльність від хх.хх.2017 № Б/Н. До договору про спільну діяльність в будівництві від хх.хх.2017 № Б/Н, укладено додаткові угоди № 1, № 2 та № 3 про зміни деяких пунктів договору. Договір про спільну діяльність в будівництві від хх.хх.2017 № Б/Н та додаткові угоди до нього підписані від імені уповноважених осіб Сторін та скріплені печатками Сторін.

Експерту надано на дослідження витяг з реєстру платників податку на додану вартість № хххххххх, відповідно до якого договору про спільну діяльність в будівництві від хх.хх.2017 № Б/Н уповноважена особа - Товариством з обмеженою відповідальністю «хххххх», присвоєно індивідуальний податковий номер № ххххх.

В Аналітичному продукті зазначено: *«Проведеним аналізом декларації з податку на додану вартість Договору про спільну діяльність від хх.хх.2017 за період хх.хх.2018 по хх.хх.2022 та додатку № 5 «Розшифровка податкового зобов'язання та податкового кредиту в розрізі контрагентів» встановлено, що уповноважена особа ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «хххххх» від імені Договору про спільну діяльність від хх.хх.2017 задекларувала придбаня будівельних матеріалів на загальну суму х хххххххххх грн., в тому числі ПДВ хххххххххххх грн. в наступних контрагентів».*

В матеріалах, наданих на дослідження, містяться договори поставки, укладені ТОВ «хххххххх», що є уповноваженою стороною у договорі про спільну діяльність в будівництві від хх.00.2017 № б/н, з наступними контрагентами ТОВ «хххххх1» та ТОВ «хххххх2»: Предметом договорів поставки є поставка Товару/Продукції (будівельних матеріалів) ТОВ «хххххх1» та ТОВ «хххххх2» на користь ТОВ «хххххххххххххх», що є уповноваженою стороною у договорі про спільну діяльність в будівництві від хх.хх.2017 № б/н. Відповідно до умов договорів, найменування, кількість ціна, вартість, строк поставки, умови поставки, строки здійснення оплати продукції та інші параметри передбачаються в рахунках фактурах, оформлених на підставі замовлень покупця і остаточно фіксуються у видаткових накладних. Договори поставки підписані від імені сторін та скріпленні печатками підприємств. Документальним підтвердженням виконання сторонами умов договору є належним чином оформлені первинні документи».

На виконання умов договорів поставки складено видаткові накладні на поставку товарів (будівельних матеріалів), в яких Покупцем визначено «Договір про спільну діяльність в будівництві від хх.хх.2017 № б/н - уповноваженою особа ТОВ «хххххх», а Постачальни-

ком відповідно, ТОВ «xxxxxx1» та ТОВ «xxxxxx2». Надані на дослідження видаткові накладні, складені відповідно до вимог ст.9 Закону № 996, мають належним чином заповнені всі обов'язкові реквізити первинного документа, підписи осіб, уповноважених на здійснення операції та печатки сторін.

Експерту надано на дослідження товарно-транспортні накладні, які підтверджують господарські операції з перевезення товару за договором про спільну діяльність в будівництві від xx.xx.2017 № б/н, уповноважена особа ТОВ «xxxxxxx»; платіжні доручення (з печатками банку), які підтверджують здійснення оплати за товар по договору про спільну діяльність в будівництві від xx.xx.2017 № б/н, уповноважена особа ТОВ «xxxxxxx».

У висновку аналітичного дослідження зазначено: *«Аналізом даних АС «Архів електронної звітності» (Перегляд архіву податкових накладних) встановлено: податкова звітність ТОВ «xxxxxx1» та ТОВ «xxxxxx2» подається з однієї і тієї ж IP-адреси, а саме - xxxxxx.xxx; Отже, за результатами аналізу фінансово-господарських операцій можна припустити, що службові особи вищезазначених суб'єктів господарювання провадять фінансово-господарську діяльність метою якої є не досягнення економічної вигоди від їх діяльності, а формування схемного податкового кредиту з ПДВ за рахунок псевдо-господарських операцій, для мінімізації податкових зобов'язань з ПДВ...».*

Тобто висновки Аналітичного продукту ґрунтуються лише на податковій звітності за липень-січень 2020 та червень 2022 року (ІТС «Податковий блок»), податкових накладних (ЄРПН АС (архів податкових накладних)) та протоколу допиту свідка. При цьому, податкові накладні зареєстровані в Єдиному реєстрі податкових накладних. Умови формування податкового кредиту передбачені ст.198 ПК України. Відповідно до п.198.1. ст.198 ПК України, право на віднесення сум податку до податкового кредиту виникає у разі здійснення операцій з: придбання або виготовлення товарів (у тому числі в разі їх ввезення на митну територію України) та послуг. Зведені результати такого обліку відображаються у податкових деклараціях, форма і порядок заповнення яких визначаються відповідно до ПК України. В наданих матеріалах відсутні та додатково на клопотання експерта не надані податкові накладні та витяги з Єдиного реєстру податкових накладних ТОВ «xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx».

Щодо нереальності господарських операцій. Поняття «нереальності господарських операцій» в законодавстві України не визначено. Близькими за значенням до даного поняття є наступні: 1) *фіктивні правочини.* Дане поняття визначено ст.234 ЦКУ [25]. Так, відповідно до даної статті: «1. Фіктивним є правочин, який вчинено без наміру створення правових наслідків, які обумовлювалися цим правочином. 2. Фіктивний правочин визнається судом недійсним. 3.Правові наслідки визнання фіктивного правочину недійсним

встановлюються законами»; 2) нікчемні правочини. Відповідно до ст.203 ЦКУ: *Загальні вимоги, додержання яких є необхідним для чинності правочину: 1. Зміст правочину не може суперечити цьому Кодексу, іншим актам цивільного законодавства, а також інтересам держави і суспільства, його моральним засадам. 2. Особа, яка вчиняє правочин, повинна мати необхідний обсяг цивільної дієздатності. 3. Волевиявлення учасника правочину має бути вільним і відповідати його внутрішній волі. 4. Правочин має вчинятися у формі, встановленій законом. 5. Правочин має бути спрямований на реальне настання правових наслідків, що обумовлені ним.*

Визнання правочинів недійсними (нікчемними) може бути доведене, відповідно до ст.215, 216 ЦКУ, а нікчемність господарських операцій визнається лише в судовому порядку [25].

На дослідження не надано жодних рішень суду та інших документальних підтверджень нереальності (безтоварності, фіктивності, недійсності, нікчемності) щодо правочинів укладених ТОВ «xxxxxxx», як уповноваженої особи за договором про спільну діяльність в будівництві від xx.xx.2017 № б/н з ТОВ «xxxxxx1» та ТОВ «xxxxxx2».

Натомість, на дослідження надані документальні підтвердження-видаткові накладні, відповідно до яких ТОВ «xxxxxx1» та ТОВ «xxxxxx2» поставили товар для ТОВ «xxxxxxx», як уповноваженої особи за договором про спільну діяльність в будівництві від xx.xx.2017 № б/н, відповідно до договорів поставки товару, що складені відповідно до вимог ст.9 Закону № 996, мають належним чином заповнені всі обов'язкові реквізити первинного документа, підписи осіб, уповноважених на здійснення операції та печатки сторін [14].

Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду (Постанова від 07.07.2022 № 160/3364/19 Верховного Суду. Велика Палата) «також неодноразово висловлював позицію, що відповідальність має індивідуальний характер і платник податків не може нести відповідальність за можливі протиправні дії інших юридичних осіб (постанови від 04 червня 2020 року у справі № 340/422/19, від 10 липня 2020 року у справі № 120/4723/18-а, від 13 серпня 2020 року у справі № 520/4829/19, від 27 серпня 2020 року у справі №820/1379/16, від 17 вересня 2020 року у справі №826/16705/17, від 20 жовтня 2020 року у справі №806/705/15 тощо).

Отже, порушення, допущені одним платником податків, за загальним правилом не впливають на права та обов'язки іншого платника податків. Чинне законодавство не покладає на підприємство обов'язок збирання інформації про стан господарської діяльності та порушення підприємств-контрагентів. Тому невиконання контрагентами своїх податкових обов'язків не може бути безумовним свідченням відсутності ділової мети та / або обізнаності платника податків із протиправним характером діяльності його контрагентів та відповідно недостовірності задекларованих даних податкового обліку платника податків. Ця правова позиція відпо-

відає правовим висновкам Верховного Суду, викладеним у постановках від 18 грудня 2018 року у справі № 816/1118/17, від 15 січня 2019 року у справі №809/2918/13-а».

За результатами проведеного дослідження, в межах наданих документів, підтвердити висновок Аналітичний продукт від хх.хх.2022, щодо Договорів про спільну діяльність, уповноваженою особою яких виступає ТОВ «xxxxxxxxxx» за період з хх.хх.2018 по хх.хх.2022, з питань формування податкової вигоди у вигляді податкового кредиту з податку на додану вартість шляхом внесення недостовірних відомостей до первинних документів використовуючи реквізити ТОВ «xxxxxx1» та ТОВ «xxxxxx2», не видається за можливе.

Отже, у межах наданих на документів, підтвердити висновок Аналітичного продукту від хх.хх.2022 щодо Договорів про спільну діяльність, уповноваженою особою яких виступає ТОВ «xxxxxxxxxx» за період з хх.хх.2018 по хх.хх.2022 років, з питань формування податкової вигоди у вигляді податкового кредиту з податку на додану вартість шляхом внесення недостовірних відомостей до первинних документів використовуючи реквізити ТОВ «xxxxxx1» та ТОВ «xxxxxx2» на загальну суму xxxxxxxxxxxx, хх грн, не видається за можливе.

Висновки

Таким чином, судово-економічні дослідження у сфері оподаткування договорів про спільну діяльність мають комплексний характер, оскільки охоплюють питання фінансового обліку, податкового законодавства, договірних зобов'язань і правової кваліфікації господарських операцій. Особливу складність становить визначення правового статусу кожного учасника договору – зокрема, чи виступають вони як окремі платники податків, чи як один податковий суб'єкт. Отже, аналіз норм податкового та цивільного законодавства України, що регулюють питання спільної діяльності без створення юридичної особи, дозволяє дійти висновку про необхідність нормативного уточнення механізмів її оподаткування. Доцільним є виокремлення у Податковому кодексі України окремого розділу, присвяченого специфіці оподаткування договорів про спільну діяльність, а також розробка та впровадження спеціальної форми податкової декларації для таких договорів. Договір про спільну діяльність виступає ефективним інструментом економічної взаємодії суб'єктів господарювання, однак чинне податкове регулювання цієї форми кооперації залишається фрагментарним, складним для практичного застосування та недостатньо врегульованим. Удосконалення відповідних положень податкового законодавства сприятиме підвищенню прозорості підприємницької діяльності, зниженню рівня податкових ризиків та запобіганню потенційним зловживанням у сфері оподаткування.

Список використаних джерел:

1. Блажівська О. Є. Договір про спільну діяльність : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. Київ, 2007. 20 с.
2. Верхогляд В. Спільна діяльність у торгівлі: облік і звітність / Валентина Верхогляд // *Баланс*. – 2010. – № 23. – С. 16 – 21.
3. Габріадзе М. Р. Особливості цивільно-правового регулювання спільної діяльності. *Право і суспільство*. 2020. № 3. С. 62–67. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2020.3.9>.
4. Гуцуляк В. К. Договір про спільну діяльність як дієвий інструмент післявоєнної відбудови та відновлення об'єктів інфраструктури України. *Нове українське право*. 2022. Вип. 2. С. 36–43. DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2022.2.5>.
5. Про оподаткування спільної діяльності: лист ДФС України від 02.01.2018 № 6/6/99-99-12-02-01-15/ПК. URL: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/pisma/gfsu/pro-opodatkuvannya-spilnoyi-1034673.html>.
6. Про оподаткування спільної діяльності з 01.01.2015 : лист ДФС України від 29.07.2015 № 27555/7/99-99-15-02-01-17. URL: <https://www.tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatkovye-zakonodavstvo/listi-dps/63855.html>.
7. Мулик Т. О., Мулик Я. І. Теоретичні основи судово-економічної експертизи: аналіз наукових поглядів. *Економічний простір*. 2021. № 165. С. 131–139. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/165-24>.
8. Офіційний сайт Державної податкової служби. Процедура взяття на облік договорів про спільну діяльність. URL: <https://tax.gov.ua/>.
9. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17> (дата звернення: 15.01.2026).
10. Постанова Верховного Суду від 11.04.2023 у справі № 916/508/22. URL: <https://iplex.com.ua/doc.php?regnum=110339110&red=100003f09cc36a4b36b5a6487e27153bd1789d&d=5>.
11. Постанова Верховного Суду від 18.05.2023 у справі № 910/7975/21. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/rishennya_sud_palat_kgs_vs/2023_05_18_910_7975_21.
12. Постанова Верховного Суду від 28.09.2021 у справі № 810/2406/18, адміністративне провадження № К/9901/8579/20. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/rishennya_sud_palat/palata_810_2406_18.
13. Привалова Н. Є. Аспекти організації бухгалтерського обліку спільної діяльності без створення юридичної особи. *Галицький економічний вісник*. 2009. № 2. С. 164–167.
14. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/996-14> (дата звернення: 17.01.2026).
15. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень : наказ Міністерства юстиції України від 08.10.1998 № 53/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text> (дата звернення: 07.01.2026).
16. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтер-

ського обліку 12 «Фінансові інвестиції» : наказ Міністерства фінансів України від 26.04.2000 № 91. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0284-00> (дата звернення: 14.01.2026).

17. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку : наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0027-00> (дата звернення: 14.01.2026).

18. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0336-13> (дата звернення: 04.01.2026).

19. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0168-95> (дата звернення: 28.01.2026).

20. Про затвердження Порядку обліку платників податків і зборів : наказ Міністерства фінансів України від 09.12.2011 № 1588. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1562-11> (дата звернення: 11.01.2026).

21. Про затвердження форми податкової накладної та Порядку заповнення податкової накладної : наказ Міністерства фінансів України від 31.12.2015 № 1307. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0137-16> (дата звернення: 01.01.2026).

22. Про режим іноземного інвестування : Закон України від 19.03.1996 № 93/96-ВР. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/93/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 17.01.2026).

23. Резнікова В. В., Пацурія Н. Б. Спільна господарська діяльність в Україні: економіко-правовий аспект. Актуальні проблеми економіки. 2015. № 12(174). С. 125–135.

24. Рішення Волинського окружного адміністративного суду від 25.07.2023 № 112435362. URL: <https://youcontrol.com.ua/catalog/court-document/112435362/>.

25. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/435-15> (дата звернення: 18.01.2026).

26. Цивільський О. І., Дуфенюк О. М. Проблемні питання судово-економічної експертизи у кримінальному провадженні. Підприємство, господарство і право. 2021. № 2. С. 291–295. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2021.2.51>.

References

1. Blazhivska O.Ye. (2007). Dohovir pro spilnu diialnist: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.03 [Agreement on joint activity: abstract of dissertation ... Candidate of Legal Sciences: 12.00.03]. NAN Ukrainy, Instytut derzhavy i prava im. V.M. Koretskoho. Kyiv. 20 p. [in Ukrainian].
2. Verkhohliad V. (2010). Spilna diialnist u torhivli: oblik i zvitnist [Joint activity in trade: accounting and reporting]. Balans, 23, 16–21 [in Ukrainian].
3. Habriadze M.R. (2020). Osoblyvosti tsyvilno-pravovoho rehuliuвання spilnoi diialnosti [Features of civil-law regulation of joint activity]. Pravo i suspilstvo,

3, 62–67. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2020.3.9> [in Ukrainian].

4. Hutsuliak V.K. (2022). Dohovor pro spilnu diialnist yak diievyi instrument pislivoiennoi vidbudovy ta vidnovlennia ob'ektiv infrastruktury Ukrainy [Agreement on joint activity as an effective instrument of post-war reconstruction and restoration of infrastructure objects of Ukraine]. *Nove ukrainske pravo*, 2, 36–43. DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2022.2.5> [in Ukrainian].

5. Derzhavna fiskalna sluzhba Ukrainy. (2018). Pro opodatkovannia spilnoi diialnosti: Lyst vid 02.01.2018 № 6/6/99-99-12-02-01-15/IPK [On taxation of joint activity: Letter dated 02.01.2018 No. 6/6/99-99-12-02-01-15/IPK]. URL: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/pisma/gfsu/pro-opodatkovannya-spilynoyi-1034673.html> [in Ukrainian].

6. Derzhavna fiskalna sluzhba Ukrainy. (2015). Pro opodatkovannia spilnoi diialnosti z 01.01.2015: Lyst vid 29.07.2015 № 27555/7/99-99-15-02-01-17 [On taxation of joint activity from 01.01.2015: Letter dated 29.07.2015 No. 27555/7/99-99-15-02-01-17]. URL: <https://www.tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatkovye-zakonodavstvo/listi-dps/63855.html> [in Ukrainian].

7. Mulyk T.O., Mulyk Ya.I. (2021). Teoretychni osnovy sudovo-ekonomichnoi ekspertyzy: analiz naukovykh pohliadiv [Theoretical foundations of forensic economic examination: analysis of scientific views]. *Ekonomichnyi prostir*, 165, 131–139. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/165-24> [in Ukrainian].

8. Ofitsiinyi sait Derzhavnoi podatkovoi sluzhby. (n.d.). Protsedura vziattia na oblik dohovoriv pro spilnu diialnist [Procedure for registration of agreements on joint activity]. URL: <https://tax.gov.ua/> [in Ukrainian].

9. Verkhovna Rada of Ukraine. (2010). Podatkovyi kodeks Ukrainy: Kodeks Ukrainy vid 02.12.2010 № 2755-VI [Tax Code of Ukraine: Code of Ukraine dated 02.12.2010 No. 2755-VI]. Baza danykh “Zakonodavstvo Ukrainy” / Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17> (accessed: 15.01.2026) [in Ukrainian].

10. Verkhovnyi Sud. (2023). Postanova Verkhovnoho Sudu vid 11.04.2023 u spravi № 916/508/22 [Resolution of the Supreme Court dated 11.04.2023 in case No. 916/508/22]. URL: <https://iPLEX.com.ua/doc.php?regnum=110339110&red=100003f09cc36a4b36b5a6487e27153bd1789d&d=5> [in Ukrainian].

11. Verkhovnyi Sud. (2023). Postanova Verkhovnoho Sudu vid 18.05.2023 u spravi № 910/7975/21 [Resolution of the Supreme Court dated 18.05.2023 in case No. 910/7975/21]. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/rishennya_sud_palat_kgs_vs/2023_05_18_910_7975_21 [in Ukrainian].

12. Verkhovnyi Sud. (2021). Postanova Verkhovnoho Sudu vid 28.09.2021 u spravi № 810/2406/18, administratyvne provadzhennia № K/9901/8579/20 [Resolution of the Supreme Court dated 28.09.2021 in case No. 810/2406/18, administrative proceeding No. K/9901/8579/20]. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/rishennya_sud_palat/palata_810_2406_18 [in Ukrainian].

13. Pryvalova N.Ye. (2009). Aspekty orhanizatsii bukhholderskoho obliku spilnoi diialnosti bez stvorennia yurydychnoi osoby [Aspects of organization of accounting of joint activity without creation of a legal entity]. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*, 2, 164–167 [in Ukrainian].

14. Verkhovna Rada of Ukraine. (1999). Pro bukhholderskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 16.07.1999 № 996-XIV [On accounting and financial reporting in Ukraine: Law of Ukraine dated 16.07.1999 No. 996-XIV]. Baza danykh “Zakonodavstvo Ukrainy” / Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon>.

rada.gov.ua/go/996-14(accessed: 17.01.2026) [in Ukrainian].

15. Ministry of Justice of Ukraine. (1998). Pro zatverdzhennia Instruksii pro pryznachennia ta provedennia sudovykh ekspertyz ta ekspertnykh doslidzhen ta Naukovo-metodychnykh rekomendatsii z pytan pidhotovky ta pryznachennia sudovykh ekspertyz ta ekspertnykh doslidzhen: Nakaz vid 08.10.1998 № 53/5 [On approval of the Instruction on appointment and conduct of forensic examinations and expert studies and Scientific and methodological recommendations on issues of preparation and appointment of forensic examinations and expert studies: Order dated 08.10.1998 No. 53/5]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text> (accessed: 07.01.2026) [in Ukrainian].

16. Ministry of Finance of Ukraine. (2000). Pro zatverdzhennia Natsionalnogo polozhennia (standartu) bukhhalterskoho obliku 12 "Finansovi investytzii": Nakaz vid 26.04.2000 № 91 [On approval of National Regulation (Standard) of Accounting 12 "Financial Investments": Order dated 26.04.2000 No. 91]. Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy" / Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0284-00> (accessed: 14.01.2026) [in Ukrainian].

17. Ministry of Finance of Ukraine. (1999). Pro zatverdzhennia Natsionalnogo polozhennia (standartu) bukhhalterskoho obliku: Nakaz vid 31.12.1999 № 318 [On approval of National Regulation (Standard) of Accounting: Order dated 31.12.1999 No. 318]. Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy" / Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0027-00> (accessed: 14.01.2026) [in Ukrainian].

18. Ministry of Finance of Ukraine. (2013). Pro zatverdzhennia Natsionalnogo polozhennia (standartu) bukhhalterskoho obliku 1 "Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti": Nakaz vid 07.02.2013 № 73 [On approval of National Regulation (Standard) of Accounting 1 "General Requirements for Financial Reporting": Order dated 07.02.2013 No. 73]. Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy" / Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0336-13> (accessed: 04.01.2026) [in Ukrainian].

19. Ministry of Finance of Ukraine. (1995). Pro zatverdzhennia Polozhennia pro dokumentalne zabezpechennia zapysiv u bukhhalterskomu obliku: Nakaz vid 24.05.1995 № 88 [On approval of the Regulation on documentary support of records in accounting: Order dated 24.05.1995 No. 88]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0168-95> (accessed: 28.01.2026) [in Ukrainian].

20. Ministry of Finance of Ukraine. (2011). Pro zatverdzhennia Poriadku obliku platnykh podatkov i zboriv: Nakaz vid 09.12.2011 № 1588 [On approval of the Procedure for accounting of taxpayers and fees payers: Order dated 09.12.2011 No. 1588]. Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy" / Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1562-11> (accessed: 11.01.2026) [in Ukrainian].

21. Ministry of Finance of Ukraine. (2015). Pro zatverdzhennia formy podatkovoi nakladnoi ta Poriadku zapovnennia podatkovoi nakladnoi: Nakaz vid 31.12.2015 № 1307 [On approval of the form of tax invoice and the Procedure for filling in the tax invoice: Order dated 31.12.2015 No. 1307]. Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy" / Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0137-16> (accessed: 01.01.2026) [in Ukrainian].

22. Verkhovna Rada of Ukraine. (1996). Pro rezhym inozemnogo investuvannia: Zakon Ukrainy vid 19.03.1996 № 93/96-VR [On the regime of foreign investment: Law of Ukraine dated 19.03.1996 No. 93/96-VR]. Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy" / Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/93/96-%D0%B2%D1%80> (accessed: 17.01.2026) [in Ukrainian].

23. Rieznikova V.V., Patsuriia N.B. (2015). Spilna hospodarska diialnist v Ukraini: ekonomiko-pravovyi aspekt [Joint economic activity in Ukraine: economic and legal aspect]. Aktualni problemy ekonomiky, 12(174), 125–135 [in Ukrainian].

24. Volynskiyi okruzhnyi administratyvnyi sud. (2023). Rishennia Volynskoho okruzhnoho administratyvnoho sudu vid 25.07.2023 № 112435362 [Decision of the Volyn District Administrative Court dated 25.07.2023 No. 112435362]. URL: <https://youcontrol.com.ua/catalog/court-document/112435362/> [in Ukrainian].

25. Verkhovna Rada of Ukraine. (2003). Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: Kodeks Ukrainy vid 16.01.2003 № 435-IV [Civil Code of Ukraine: Code of Ukraine dated 16.01.2003 No. 435-IV]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/435-15> (accessed: 18.01.2026) [in Ukrainian].

26. Tsyvinskyi O.I., Dufeniuk O.M. (2021). Problemni pytannia sudovo-ekonomichnoi ekspertyzy u kryminalnomu provadzhenni [Problematic issues of forensic economic examination in criminal proceedings]. Pidpriemstvo, gospodarstvo i pravo, 2, 291–295. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2021.2.51> [in Ukrainian].

Надійшла до редакції / Received: 20.04.2026

Отримана після доопрацювання / Received after revision: 27.04.2026

Прийнято до друку / Accepted for publication: 28.04.2026

Опубліковано / Published: 29.05.2026

Фінансування: відсутнє / Funding: none.

Конфлікт інтересів: автор(и) заявляє(ють) про відсутність конфлікту інтересів / Conflict of interest: the author(s) declare no conflict of interest.

Дотримання етичних норм: дослідження виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності / Ethical compliance: the study was conducted in accordance with the principles of academic integrity.

Дані дослідження: усі дані, необхідні для обґрунтування висновків, наведено у статті / Research data: all data necessary to substantiate the conclusions are presented in the article.